Európai Parlament
2019-2024

Külügyi Bizottság

2023/2118(INI)

7.7.2023

JELENTÉSTERVEZET

az emberi jogok és a demokrácia világbeli helyzetéről és az Európai Unió ezzel kapcsolatos politikájáról – 2023. évi éves jelentés
(2023/2118(INI))

Külügyi Bizottság

Előadó: Nacho Sánchez Amor

TARTALOM

Oldal

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY 3

INDOKOLÁS 15

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az emberi jogok és a demokrácia világbeli helyzetéről és az Európai Unió ezzel kapcsolatos politikájáról – 2023. évi éves jelentés
(2023/2118(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára,

– tekintettel az emberi jogok európai egyezményére,

– tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2., 3., 8., 21. és 23. cikkére,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 17. és 207. cikkére,

– tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára és az Egyesült Nemzetek Szervezetének egyéb emberi jogi egyezményeire és eszközeire,

– tekintettel a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára,

– tekintettel a népirtás bűntettének megelőzéséről és megbüntetéséről szóló ENSZ-egyezményre és az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának a népirtás megelőzéséről szóló, 2020. június 22-i 43/29. számú határozatára,

– tekintettel a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló, 1979. december 18-i ENSZ-egyezményre (CEDAW),

– tekintettel a valláson vagy hiten alapuló intolerancia és megkülönböztetés minden formájának megszüntetéséről szóló nyilatkozatra, amelyet az Egyesült Nemzetek Szervezete Közgyűlésének 1981. november 25-i 36/55. sz. határozata hirdetett ki,

– tekintettel az Egyesült Nemzetek Szervezetének nemzeti, etnikai, vallási és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek jogairól szóló nyilatkozatára (1992. december 18.),

– tekintettel az ENSZ emberijog-védőkről szóló, az Egyesült Nemzetek Szervezete Közgyűlésének 1998. december 9-i 53/144. sz. határozatával konszenzussal elfogadott nyilatkozatára,

– tekintettel a gyermek jogairól szóló, 1989. november 20-i ENSZ-egyezményre és annak 2000. május 25-én elfogadott két fakultatív jegyzőkönyvére,

– tekintettel az ENSZ 2014. december 24-én életbe lépett Fegyverkereskedelmi Szerződésére, valamint az EU fegyverkivitelről szóló, 1998. június 5-i magatartási kódexére,

– tekintettel az Egyesült Nemzetek Szervezetének 1995. szeptemberi Pekingi Nyilatkozatára,

– tekintettel a 2015. szeptember 25-én elfogadott, 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendre és különösen annak 1., 4., 5., 8. és 10. céljára,

– tekintettel az Európa Tanácsnak az emberi lény emberi jogainak és méltóságának a biológia és az orvostudomány alkalmazására tekintettel történő védelméről szóló, 1997. április 4-i egyezményére és annak kiegészítő jegyzőkönyveire, az emberkereskedelem elleni fellépésről szóló, 2005. május 16-i egyezményére és a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni védelméről szóló, 2007. október 25-i egyezményére,

– tekintettel az Európa Tanácsnak a nőkkel szembeni erőszak és kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló, 2011. május 11-i egyezményére (a továbbiakban: isztambuli egyezmény), amelyet nem minden tagállam ratifikált,

– tekintettel az Európa Tanács emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1983. április 28-i egyezményéhez csatolt, a halálbüntetés eltörléséről szóló 6. sz. jegyzőkönyvre,

– tekintettel a súlyos emberi jogi jogsértések és visszaélések elleni korlátozó intézkedésekről szóló, 2020. december 7-i (EU) 2020/1998 tanácsi rendeletre[1],

– tekintettel a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (Globális Európa) létrehozásáról, a 466/2014/EU határozat módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az (EU) 2017/1601 rendelet és a 480/2009/EK, Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. június 9-i (EU) 2021/947 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2],

– tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának 2023. évi ülésén képviselendő uniós prioritásokról szóló, 2023. február 20-i tanácsi következtetésekre,

– tekintettel a Tanács által 2020. november 17-én elfogadott, az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési tervre (2020–2024) és annak 2023. június 9-én elfogadott félidős felülvizsgálatára,

– tekintettel az EU külső fellépéseiben a nemek közötti esélyegyenlőségről és a nők szerepének megerősítéséről szóló, 2021–2025 közötti időszakra szóló uniós cselekvési tervre (GAP III),

– tekintettel a 2021–2024 közötti időszakra szóló uniós gyermekjogi stratégiára,

– tekintettel a Tanács által 2004. június 14-én elfogadott, az emberijog-védőkről szóló uniós iránymutatásokra,

– tekintettel a 2005. évi nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartásának előmozdításáról szóló, 2009-ben aktualizált uniós iránymutatásokra,

– tekintettel a Tanács által 2013. április 12-én aktualizált, halálbüntetésről szóló uniós

[1] HL L 410 I., 2020.12.7., 1. o.
[2] HL L 209., 2021.6.14., 1. o.

iránymutatásokra,

– tekintettel a leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszexuális (LMBTI-) személyek emberi jogai maradéktalan érvényesítésének előmozdítására és védelmére vonatkozó, 2013. június 24-én elfogadott uniós iránymutatásra,

– tekintettel az online és offline véleménynyilvánítás szabadságáról szóló, a Tanács által 2014. május 12-én elfogadott európai emberi jogi iránymutatásokra,

– tekintettel a megkülönböztetésmentesség elvének a külső tevékenységek keretében való érvényesítéséről szóló, a Tanács által 2019. március 18-án elfogadott uniós emberi jogi iránymutatásokra,

– tekintettel a biztonságos ivóvízről és megfelelő higiénés körülményekről szóló, a Tanács által 2019. június 17-én elfogadott uniós emberi jogi iránymutatásokra,

– tekintettel a Tanács által 2019. szeptember 16-án elfogadott, az EU harmadik országokra irányuló, a kínzással és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmóddal vagy büntetéssel kapcsolatos politikájáról szóló felülvizsgált uniós iránymutatásokra,

– tekintettel a Tanács által 2021. február 22-én jóváhagyott, a partnerországokkal/harmadik országokkal folytatott emberi jogi párbeszédről szóló felülvizsgált uniós iránymutatásokra,

– tekintettel „A demokrácia és a fenntartható fejlődés gyökerei: Európa együttműködése a civil társadalommal a külkapcsolatokban” című, 2012. szeptember 12-i bizottsági közleményre (COM(2012)0492),

– tekintettel a Tanács 2023. március 10-i következtetéseire a civil társadalmi térnek az alapvető jogok Unión belüli védelmében és előmozdításában betöltött szerepéről,

– tekintettel a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati átvilágításról és az (EU) 2019/1937 irányelv módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló bizottsági javaslatra (COM(2022)0071),

– tekintettel az emberi jogok és a demokrácia világbeli helyzetéről szóló, 2022. évi éves uniós jelentésre,

– tekintettel a gondolatszabadságért járó Szaharov-díjra,

– tekintettel a vallás vagy meggyőződés szabadságának az Európai Unión kívüli előmozdításával kapcsolatos uniós iránymutatásokról és a kérdésért felelős különmegbízott megbízatásáról szóló, 2019. január 15-i állásfoglalására[3],

– tekintettel „A nemek közötti egyenlőség az EU kül- és biztonságpolitikájában” című, 2020. október 23-i állásfoglalására[4],

[3] HL C 411., 2020.11.27., 30. o.
[4] HL C 404., 2021.10.6., 202. o.

– tekintettel az emberi jogok védelméről és az EU külső migrációs politikájáról szóló, 2021. május 19-i állásfoglalására[5],

– tekintettel az éghajlatváltozás emberi jogokra gyakorolt hatásairól és a környezetvédők e kérdésben betöltött szerepéről szóló, 2021. május 19-i állásfoglalására[6],

– tekintettel az EU globális emberi jogi szankciórendszeréről (az uniós Magnyickij-törvényről) szóló, 2021. július 8-i állásfoglalására[7],

– tekintettel a nemi alapú erőszaknak az EUMSZ 83. cikke (1) bekezdésében felsorolt bűncselekmények új területeként való megállapításáról szóló, a Bizottságnak szóló ajánlásokat tartalmazó, 2021. szeptember 16-i állásfoglalásra[8],

– tekintettel a Tanácshoz és a Bizottság alelnökéhez/az Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselőjéhez intézett, a korrupcióról és az emberi jogokról szóló, 2022. február 17-i ajánlására[9],

– tekintettel „Az emberi jogok és a demokrácia világbeli helyzetéről és az Európai Unió ezzel kapcsolatos politikájáról – 2022. évi éves jelentés” című, 2023. január 18-i állásfoglalására[10], valamint a korábbi éves jelentésekről szóló, előző állásfoglalásaira,

– tekintettel az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság megsértéséről az eljárási szabályzatának 144. cikkével összhangban 2019 óta elfogadott (úgynevezett sürgősségi) állásfoglalásaira, különösen a 2022-ben és 2023-ben elfogadott állásfoglalásokra,

– tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

– tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A9-0000/2023),

A. mivel az Unió az EUSZ 2. cikke szerint az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a szolidaritás, a jogállamiság, valamint az emberi jogok tiszteletben tartása értékein alapul; mivel az Unió tevékenységét világszerte az emberi jogok egyetemessége és oszthatatlansága vezérli;

B. mivel a Szerződések értelmében az emberi jogok és a demokrácia védelme és oltalmazása az EU külső fellépéseinek középpontjában áll;

C. mivel az EU belső és külső politikái közötti összhang és koherencia kulcsfontosságú a hatékony uniós emberi jogi politika megvalósításához;

D. mivel azok az országok, amelyek garantálták, hogy minden ember érvényesíthesse emberi jogait, demokráciák; mivel a szabályokon alapuló multilateralizmus a legjobb szervezeti rendszer a demokráciák védelmére;

---

[5] HL C 15., 2022.1.12., 70. o.
[6] HL C 15., 2022.1.12., 111. o.
[7] HL C 99., 2022.3.1., 152. o.
[8] HL C 117., 2022.3.11., 88. o.
[9] HL C 342., 2022.9.6., 295. o.
[10] Elfogadott szövegek, P9_TA(2023)0011.

E. mivel az autokráciák száma megnőtt, és a Göteborgi Egyetem szerint a világ népességének 70 %-a autoriter rezsimben él[11]; mivel a tekintélyelvűség, az illiberalizmus és a populizmus veszélyezteti a szabályokon alapuló globális rendet, az emberi jogok védelmét és előmozdítását a világban, valamint az Unió alapját képező értékeket és elveket;

F. mivel az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési terv (2020–2024) idei félidős felülvizsgálata rámutatott arra, hogy az eddig elért eredmények ellenére még többet kell tenni, különösen a terv elfogadása óta a világot ért példátlan kihívások tükrében;

Az általános tendenciák és globális kihívások kezelése

1. megerősíti az emberi jogok egyetemességét és oszthatatlanságát, valamint minden emberi lény eredendő méltóságát; ismét megerősíti, hogy az EU és tagállamai kötelesek világszerte előmozdítani és védelmezni a demokráciát és az emberi jogok egyetemességét;

2. hangsúlyozza, hogy az EU-nak teljes mértékben fel kell készülnie a tekintélyelvűség, az illiberalizmus és a populizmus térnyerésével, valamint az emberi jogok, a demokrácia és a nemzetközi humanitárius jog egyetemessége elleni egyre súlyosabb támadásokkal szemben;

3. elítéli az emberi jogok és a demokratikus értékek megsértésének világszerte növekvő tendenciáját, mint például a kivégzések, kínzások, önkényes letartóztatások és fogva tartások, a civil társadalom és a politikai ellenfelek elleni fellépés, a hatóságok túlzott erőszakos fellépése, a cenzúra és a független média fenyegetése; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy világszerte gyengül a demokratikus intézmények védelme és szűkül a civil társadalmak mozgástere;

4. rámutat az autoriter és illiberális rezsimek által az emberi jogok csorbítására szolgáló keret kiépítésére használt eszköztár bővülésére olyan jogalkotási és nem jogalkotási rendelkezések révén, amelyeket többek között a civil társadalom elhallgattatására és fenyegetésére, az igazságszolgáltatás ellenőrzésére és az emberijog-védők üldözésére használnak, korlátozva ezzel az alapvető jogok gyakorlását, ami a nemzetközi emberi jogi kötelezettségeik kirívó megsértését jelenti;

5. elégedetten állapítja meg, hogy vannak „reményt keltő emberi jogi eredmények” is az emberi jogokat világszerte érő jelentős kihívások összefüggésében; hangsúlyozza, hogy az emberi jogokkal és a demokráciával kapcsolatos kommunikációnak stratégiaibb jellegűvé kell válnia a pozitív eredményekről, politikákról és bevált gyakorlatokról szóló hírek terjesztése révén; támogatja az „Emberi jogi sikertörténetek” elnevezésű kezdeményezést[12], amely a pozitív emberi jogi történetek népszerűsítését szolgálja;

Reagálás az egyetemes emberi jogokkal és a demokráciával kapcsolatos kihívásokra

[11] Göteborgi Egyetem, „The world is becoming increasingly authoritarian - but there is hope” [A világ egyre inkább tekintélyelvűvé válik – de van remény], 2023. március 2. https://www.gu.se/en/news/the-world-is-becoming-increasingly-authoritarian-but-there-is-hope.
[12] https://goodhumanrightsstories.net/.

Az emberi jogok nemzetközi joga és a nemzetközi humanitárius jog fenntartása

6. hangsúlyozza a nemzetközi humanitárius jog fenntartásának szükségességét; felszólít a humanitárius segélyek gyors és akadálytalan eljuttatásának hatékony biztosítására fegyveres konfliktusok idején, valamint humanitárius folyosók szisztematikus létrehozására, amennyiben és ahol fegyveres konfliktusok és háborúk esetén szükséges; elítéli a modern háborúk és konfliktusok által világszerte okozott katasztrofális humanitárius következményeket és emberi jogi jogsértéseket; rámutat a fegyveres konfliktus nemek szerinti hatásaira és környezeti következményeire;

Az élethez való jog: a halálbüntetés egyetemes eltörlése felé

7. megjegyzi, hogy annak ellenére, hogy egyes nem uniós országokban lépéseket tesznek a halálbüntetés eltörlése felé, e tekintetben még mindig jelentős kihívások állnak fenn; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy más nem uniós országokban a végrehajtott halálos ítéletek száma az elmúlt öt évben elérte az eddigi legmagasabb szintet; ismételten arra kér minden országot, hogy teljes mértékben törölje el a halálbüntetést, vagy a halálbüntetés eltörlése felé tett első lépésként vezessen be azonnali moratóriumot;

A véleménynyilvánítás szabadságához, a tömegtájékoztatás szabadságához és a tájékoztatáshoz való jog

8. mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy világszerte egyre nagyobb mértékben sérül a véleménynyilvánítás és a tömegtájékoztatás szabadsága, különösen az újságíróké; elítéli az újságírók, az emberijog-védők és a civil társadalmi szervezetek cenzúrázását az úgynevezett „külföldi ügynökökről” szóló jogszabályok, valamint az autoriter és illiberális rezsimek által elfogadott egyéb jogalkotási és nem jogalkotási intézkedések alkalmazása révén; ismételten súlyos aggodalmának ad hangot amiatt, hogy a közélet elhallgattatására a közéleti részvételt akadályozó stratégiai pereket alkalmaznak;

A gondolat- és a lelkiismereti szabadsághoz, valamint a vallás és meggyőződés szabadságához való jog

9. ismételten aggodalmát fejezi ki a gondolat- és a lelkiismereti szabadsághoz, valamint a vallás és meggyőződés szabadságához való jog megsértése miatt; elítéli a vallási vagy hitbéli identitások politikai célú eszközként való felhasználását, valamint a vallási és hitbéli kisebbségek és vallási közösségek kirekesztését egyes nem uniós országokban; javasolja, hogy a különmegbízott szorosan és kiegészítő módon működjön együtt az EU emberi jogi különleges képviselőjével és a Tanács emberi jogokkal foglalkozó munkacsoportjával, és ennek érdekében úgy véli, hogy a vallás és a meggyőződés szabadságának az Európai Unión kívüli előmozdításáért felelős különmegbízottat a többi különmegbízotthoz és uniós különleges képviselőhöz hasonlóan integrálni kellene az Európai Külügyi Szolgálatba;

Az egyenlőséghez és a megkülönböztetésmentességhez való jog

10. ismételten elítéli a fajon, etnikai hovatartozáson, nemzetiségen, társadalmi osztályon, fogyatékosságon, kaszton, valláson, meggyőződésen, életkoron, szexuális irányultságon vagy nemi identitáson alapuló rasszizmus, intolerancia, idegengyűlölet és megkülönböztetés minden formáját; elítéli a gyűlöletbeszéd növekvő nemzetközi

fenyegetését, beleértve az online gyűlöletbeszédet is; megismétli az oktatás és a párbeszéd alapvető szerepét a tolerancia, a megértés és a sokszínűség előmozdításában;

A kínzástól és az embertelen vagy megalázó bánásmódtól való mentességhez való jog

11. minden körülmények között elítéli a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetési módszerek legalizálására, felbujtására, engedélyezésére, az azokhoz való hozzájárulásra vagy az azok támogatására irányuló minden cselekményt vagy kísérletet;

A közéleti részvételhez való jog

12. megjegyzi, hogy a szabad és tisztességes választásokon való részvétel jogát az autoriter és illiberális rezsimek nem tartják tiszteletben; kiemeli, hogy ezek a rezsimek elcsalt választásokat tartanak azzal a céllal, hogy megszilárdítsák hatalmukat, mivel hiányzik a valódi politikai verseny és pluralizmus; ismételten felszólítja az EU-t, hogy vizsgálja meg a választások megfigyelésére szóló állandó meghívás bevezetésének lehetőségét az uniós megállapodások demokratikus záradékában, az általános preferenciarendszerben és az azzal egyenértékű mechanizmusokban;

A nők jogai és a nemek közötti egyenlőség

13. hangsúlyozza, hogy a nők jogai és a nemek közötti egyenlőség nélkülözhetetlen és oszthatatlan emberi jogok, valamint a jogállamiság és a reziliens demokráciák alapját képezik; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy nők és lányok milliói továbbra is diszkriminációnak és erőszaknak vannak kitéve, különösen a konfliktusok során, és hogy megtagadják tőlük méltóságukat, autonómiájukat, sőt az életüket is; kéri az Uniót, tagállamait és hasonlóan gondolkodó partnereit, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a nők és a lányok emberi jogainak teljes mértékű gyakorlása és védelme biztosítása érdekében; felszólít a nők jogairól szóló uniós charta létrehozására; a leghatározottabban elítéli a szexuális és reproduktív egészség és jogok világszerte egyre gyakoribbá váló megsértését, valamint a nemi alapú erőszakot; üdvözli az EU isztambuli egyezményhez való csatlakozását;

A migránsok és a menekültek jogai

14. elítéli a migránsok, menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek emberi jogainak és biztonságának csorbítását; megerősíti elidegeníthetetlen emberi jogaikat, és emlékeztet a tagállamok azon kötelezettségére, hogy a vonatkozó nemzetközi joggal összhangban megvédjék őket; felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy az EU migrációs politikájában és a partnerországokkal való együttműködésben hatékonyan tartsák tiszteletben jogaikat; rendkívül aggasztónak tartja az emberi jogok megsértése következtében lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek példátlanul magas számát (122 millió fő 2022 végére), amely az elmúlt 10 évben megduplázódott;

Emberi jogok, üzleti vállalkozások és kereskedelem

15. hangsúlyozza a kereskedelem szerepét az emberi jogok helyzetének előmozdításában és javításában az EU partnerországaiban; megjegyzi azonban, hogy egyes érintett országokban alig vagy egyáltalán nem történt javulás; sajnálatát fejezi ki a túlzott

mértékű és kizsákmányoló üzleti tevékenységek emberi jogokra és demokráciára gyakorolt káros hatása miatt; felszólít a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati átvilágításról szóló irányelv tekintetében történő gyors és ambiciózus végleges megállapodásra, amely irányelv kötelező erejű uniós szabályokat tartalmaz az emberi jogok, a munkavállalói jogok és környezeti jogok tekintetében felelős vállalati magatartásra vonatkozóan, valamint a kényszermunkával előállított termékek tilalmának időben történő véglegesítésére annak biztosítása érdekében, hogy a kényszermunkával előállított termékek ne kerülhessenek az uniós piacra;

Az LMBTIQ+ személyek jogai

16. elítéli az emberi jogok megsértését, beleértve a leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű, interszexuális és queer (LMBTIQ+) személyekkel szembeni megkülönböztetést, üldöztetést, erőszakot és gyilkosságokat világszerte; rendkívül aggasztónak tartja a gyűlölet és a LMBTIQ+-ellenes narratívák és jogszabályok terjedését, amelyek az LMBTIQ+-személyeket és az emberijog-védőket veszik célba; ismételten kéri az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégia (2020–2025) teljes körű végrehajtását, amely az EU eszköze az LMBTIQ+-személyek helyzetének javítására szerte a világban;

A gyermekek jogai

17. elítéli a gyermekek jogai tiszteletben tartásának csökkenését és e jogok egyre gyakoribb megsértését, ideértve az erőszakot, a gyermek-, korai és kényszerházasságot, a szexuális visszaéléseket, beleértve a nemi szervek megcsonkítását, az emberkereskedelmet, a gyermekmunkát, a gyermekkatonák toborzását, az oktatáshoz és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés hiányát, az alultápláltságot és a mélyszegénységet is; ismételten szisztematikus és következetes megközelítést szorgalmaz az EU valamennyi külső politikájában a gyermekek jogainak előmozdítása és védelme érdekében;

A fogyatékossággal élő személyek jogai

18. aggodalmát fejezi ki a fogyatékossággal élő személyek jogainak, például az oktatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz és a foglalkoztatáshoz való hozzáférés, valamint a politikai életben való részvétel teljes körű gyakorlása terén jelentkező kihívások miatt; ismételten kéri, hogy az EU segítse a partnerországokat a fogyatékossággal élő személyek gondozóit támogató politikák kidolgozásában;

Az idősek jogai

19. ismételten kéri az Uniót és a tagállamait, hogy dolgozzanak ki új utakat az idősek jogainak megerősítésére, figyelembe véve az őket érintő számos kihívást, többek között az életkoron alapuló megkülönböztetést, a szegénységet, az erőszakot és a szociális védelem hiányát;

Az élelemhez való jog

20. emlékeztet arra, hogy az élelemhez való jog, beleértve a megfelelő élelmiszerekhez való fizikai és gazdasági hozzáférést, illetve az azok beszerzéséhez szükséges eszközöket, emberi jog; súlyos aggodalmának ad hangot amiatt, hogy világszerte kihívások érik az

élelemhez való jogot, különösen háborús helyzetekben és konfliktusok során; felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy az ENSZ rendszerén belül ösztönözzék az élelemhez való jogra vonatkozó kötelező jellegű iránymutatások kidolgozását;

A tiszta, egészséges és fenntartható környezethez való jog

21. hangsúlyozza, hogy az éghajlatváltozás és annak környezetre gyakorolt hatása közvetlenül kihat az emberi jogok tényleges gyakorlására; elismeri a civil társadalmi szervezetek, környezetvédelmi emberijog-védők és őslakos aktivisták fontos munkáját a tiszta, egészséges és fenntartható környezet megőrzésében; sajnálatát fejezi ki a környezetvédelmi emberijog-védőket és az őslakos aktivistákat fenyegető veszélyek miatt, és felszólít hatékony védelmük biztosítására;

Emberi jogok és digitális technológiák

22. aggodalmának ad hangot amiatt, hogy a mesterséges intelligencia veszélyt jelenthet a demokráciákra és az emberi jogokra, különösen, ha nem szabályozzák megfelelően; üdvözli a Tanács 2023. június 26-i következtetéseit az EU globális digitális kormányzásban betöltött szerepének és vezető szerepének megerősítéséről, különösen a globális digitális szabálykönyv alakításában betöltött szerepét illetően, és ebben az értelemben üdvözli a mesterséges intelligenciára vonatkozó szabályok harmonizálásáról szóló rendeletjavaslatot, amelynek az emberi jogokat és a mesterséges intelligencia által az emberi jólét számára nyújtható előnyöket kell védenie;

Az EU eszköztárának megerősítése az emberi jogok és a demokrácia világszerte történő előmozdítása és védelme érdekében

Az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési terv

23. megállapítja, hogy az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési tervnek az EU és tagállamai általi eddigi végrehajtása, bár jelentős, még mindig lemaradásban van, különösen – ahogy azt a félidős felülvizsgálat is megállapította – a terv elfogadása óta a világot ért példátlan kihívások miatt; üdvözli ebben a tekintetben a cselekvési terv megerősítését a hátralévő időszakra az emberi jogok és a demokrácia közötti szinergiák és komplementaritás helyi, nemzeti és globális szinten történő maximalizálása érdekében;

Az EU emberi jogi különleges képviselője

24. teljes mértékben támogatja az EU emberi jogi különleges képviselőjének munkáját, amely hozzájárul az EU emberi jogi tevékenységének láthatóságához és koherenciájához az EU külkapcsolataiban; fenntartja központi szerepét az emberi jogok uniós védelme és előmozdítása terén a harmadik országok és a hasonló felfogású partnerek bevonása révén;

Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (Globális Európa) és az „emberi jogok és demokrácia” tematikus program

25. emlékeztet arra, hogy a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (Globális Európa) – beleértve annak „emberi jogok és demokrácia” tematikus

programját is – az EU kiemelt eszközeként szerte a világban alapvető szerepet játszik az emberi jogok és a demokrácia előmozdításában és védelmében; kiemeli a civil társadalom bevonásának szükségességét az EU valamennyi idevágó külső tevékenységébe; megismétli az emberi jogokon alapuló megközelítés észszerűsítésének fontosságát az EU külső fellépési eszközeiben;

Uniós nemzetközi megállapodások

26. hangsúlyozza, hogy az emberi jogi záradékoknak „alapvető elemként” valamennyi uniós nemzetközi megállapodásra vonatkozniuk kell, beleértve az ágazati és beruházási megállapodásokat is; megjegyzi, hogy 2014-ig az EU két tucat alkalommal aktiválta hivatalosan az emberi jogi záradékokat, azóta pedig csak egy alkalommal fogadott el „megfelelő intézkedéseket” e záradékok alapján; hangsúlyozza, hogy az Uniónak gyorsan és határozottan kell reagálnia az emberi jogi záradékok partnerországok általi tartós megsértésére, akár a vonatkozó megállapodások felfüggesztésével is, ha más lehetőségek eredménytelennek bizonyulnak;

Az uniós emberi jogi párbeszédek

27. hangsúlyozza az emberi jogi párbeszédek fontos szerepét az EU emberi jogi eszköztárában, valamint az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési terv végrehajtásának kulcsfontosságú eszközeként; kiemeli, hogy ezeknek a párbeszédeknek az érintett országokkal az emberi jogok és a demokrácia helyzetével kell foglalkozniuk; megjegyzi, hogy az emberi jogi párbeszédeket a tartós uniós szerepvállalás kulcsfontosságú elemének kell tekinteni, nem pedig önálló eszköznek; emlékeztet arra, hogy ezeket a párbeszédeket más eszközökkel együtt és szinergiában kell alkalmazni; megismétli az egyedi ügyek felvetésének és a megfelelő nyomon követés biztosításának szükségességét; felszólít e párbeszédek és eredményeik láthatóságának növelésére, többek között egy közös sajtónyilatkozat közzététele révén;

Az EU globális emberi jogi szankciórendszere

28. üdvözli, hogy az EU globális emberi jogi szankciórendszerét az EU egyre inkább kulcsfontosságú politikai eszközként használja az emberi jogok és a demokrácia védelmében világszerte; megjegyzi azonban, hogy az egyhangúság követelménye kihívást jelent az elfogadásuk során, és ismételten kéri a minősített többségi szavazás bevezetését a globális emberi jogi szankciórendszerről szóló határozatokra vonatkozóan; teljes mértékben támogatja a Parlament által régóta prioritásként kezelt célzott korrupcióellenes szankciók bevezetésének lehetőségét az EU keretein belül, akár a globális emberi jogi szankciórendszerbe való beillesztés, akár egy másik rendszer révén; kiemeli a szankciók teljes körű végrehajtásának szükségességét, és felszólít a szankciók kijátszásának felszámolására;

Demokráciatámogató intézkedések

29. ismételten aggodalmát fejezi ki az autoriter és illiberális rezsimek által a demokrácia és a demokratikus normák ellen intézett növekvő támadások miatt; hangsúlyozza, hogy a demokrácia védelme és támogatása világszerte egyre inkább geopolitikai és stratégiai érdekké válik; ismételten hangsúlyozza az uniós választási megfigyelő missziók fontosságát, és a Parlament ezek módszertanának fejlesztésében és javításában való

közreműködését; kéri, hogy erősítsék meg az Európai Parlament Demokráciatámogatási és Választási Koordinációs Csoportjának erőforrásait;

Az emberijog-védőknek nyújtott uniós támogatás

30. rendkívül aggasztónak tartja az emberijog-védők, valamint a családtagjaik, közösségeik és ügyvédjeik elleni támadásokat és zaklatásokat, és különösen aggasztónak tartja az üldözésükre használt egyre kifinomultabb eszközöket; teljes mértékben támogatja az emberijog-védők munkáját és a védelmüket biztosító uniós fellépést világszerte; kéri, hogy az EU és tagállamai teljes mértékben és következetesen alkalmazzák az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatásokat; kéri, hogy tegyenek erőfeszítéseket az emberijog- védők védelmét és támogatását célzó uniós fellépések és csatornák láthatóságának fokozására; ismételten felszólítja a Bizottságot, hogy vállaljon proaktív szerepet a veszélyben lévő emberijog-védők számára az egész EU-ra kiterjedő, többszöri beutazásra jogosító vízumrendszer létrehozásában;

A büntetlenség és a korrupció elleni küzdelem

31. hangsúlyozza, hogy a büntetlenség és a korrupció egyaránt lehetővé teszi és súlyosbítja az emberi jogok megsértését és a demokrácia hanyatlását; üdvözli a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének a korrupció elleni küzdelemről szóló, 2023. május 3-i közös közleményében (JOIN(2023)0012) foglalt korrupcióellenes intézkedéseket az EU külpolitikáiban; támogatja a nem uniós országokkal kötött uniós kereskedelmi megállapodásokban foglalt korrupcióellenes rendelkezéseket; hangsúlyozza a nem uniós országok civil társadalmának fontos szerepét a büntetlenség és a korrupció elleni küzdelem felügyeletében;

Uniós intézkedések multilaterális szinten

32. ismételten hangsúlyozza, hogy az EU-nak és tagállamainak mind az ENSZ-ben, mind a többi multilaterális fórumon egységes álláspontot kell képviselniük; felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy biztosítsanak saját és állandó helyet az Unió számára a multilaterális fórumokon, beleértve az ENSZ Biztonsági Tanácsát is; kéri, hogy az uniós küldöttségek vállaljanak nagyobb szerepet a multilaterális fórumokon, amihez megfelelő forrásokat kell biztosítani számukra;

33. üdvözli az EU által a Nemzetközi Büntetőbíróságnak (NBB), többek között az NBB főügyészének nyújtott politikai és pénzügyi támogatást; kéri az EU-t és tagállamait, hogy továbbra is támogassák a Nemzetközi Büntetőbíróságot a szükséges eszközökkel és forrásokkal, és minden rendelkezésükre álló eszközt használjanak fel a büntetlenség elleni küzdelem megerősítésére világszerte;

Az „Európa együtt” megközelítés

34. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a tagállamok nagykövetségein és az uniós küldöttségeken az emberi jogok védelmének és előmozdításának eltérő megközelítései tapasztalhatók a nem uniós országokban; hangsúlyozza, hogy az uniós tagállamok*nagykövetségeinek egyre nagyobb szerepet kell játszaniuk az emberi jogok előmozdításában és védelmében, valamint a nem uniós országok civil társadalmának támogatásában:* megjegyzi, hogy ez a felelősség nem hárulhat kizárólag az uniós

küldöttségekre; sürgeti az EU-t és tagállamait, hogy világszerte fokozzák az emberi jogok és a demokrácia előmozdítására és védelmére irányuló erőfeszítéseiket;

°

° °

35. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az EU emberi jogi különleges képviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az ENSZ Biztonsági Tanácsának, az ENSZ főtitkárának, az ENSZ-közgyűlés 77. ülésszaka elnökének, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa elnökének, az ENSZ emberi jogi főbiztosának és az EU küldöttségvezetőinek.

INDOKOLÁS

Az Európai Parlament minden évben három éves jelentést fogad el az EU kül-, biztonság- és védelempolitikájáról, valamint emberi jogi politikájáról.

A három jelentés a következőkről szól:

- a közös kül- és biztonságpolitika végrehajtása – 2023. évi éves jelentés (az Unió külügyi főképviselőjének az Európai Parlamentnek intézett, a közös kül- és biztonságpolitikáról szóló jelentése alapján) – a Külügyi Bizottság (AFET) hatásköre,
- az emberi jogok és a demokrácia helyzete a világban és az Európai Unió ezzel kapcsolatos politikája – 2023. évi éves jelentés („az EU 2022. évi éves jelentése az emberi jogok és a demokrácia helyzetéről a világban” című jelentés alapján) – az Emberi Jogi Albizottság (DROI) hatásköre, és
- a közös biztonság- és védelempolitika végrehajtása – 2023. évi éves jelentés (az Unió külügyi főképviselőjének az Európai Parlamentnek intézett, a közös kül- és biztonságpolitikáról szóló jelentése alapján) – a Biztonság- és Védelempolitikai Albizottság (SEDE) hatásköre.

Ezek a jelentések nyomon követik és értékelik a közös kül- és biztonságpolitika végrehajtását, beleértve az EU emberi jogi politikáját és a közös biztonság- és védelempolitikát. Ezek az Európai Parlament uniós külpolitikai döntéshozatalhoz való hozzájárulásának kulcsfontosságú elemei, különös tekintettel a Lisszaboni Szerződés által az Európai Parlamentre ruházott megerősített ellenőrzési jogra. Alapvető fontosságú, hogy az Európai Parlament azonnal reagáljon a többi intézmény által kiadott éves jelentésekre, amint azok megjelennek.